

U S N E S E N Í

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Davida Rause, Ph.D. a soudců JUDr. Jany Kubenové a Mgr. Petra Šebka v právní věci **žalobců a) nezl. xxxx**, zastoupeného matkou xxxx a **b) xxxx**, obou bytem xxxx, obou právně zastoupených Mgr. Robertem Cholenským, advokátem se sídlem Brno, Bolzanova 5, proti **žalované obci Milešovice**, se sídlem Milešovice 68, Otnice, o žalobě ze dne 14. 9. 2012 označené jako žaloba ve věci nečinnosti správního orgánu a ve věci ochrany před nezákonným zásahem správního orgánu,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e o d m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobci v žalobě uvádějí, že ji podávají jak proti nečinnosti žalované, tak ve věci ochrany před nezákonným zásahem. Mají za to, že žalovaná porušila povinnost učinit opatření k zajištění „inkluzivního vzdělávání“ žalobce a). Žalobci rovněž žádají soud, aby případně projednal žalobu podle jiných ustanovení zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“).

I. Shrnutí obsahu žaloby

Žalobci v žalobě předně popisují skutkový stav daného případu. Poukazují na to, že žalobce a), jako osoba se zdravotním postižením, navštěvoval do roku 2012 základní školu speciální a praktickou v Brně. Zde však svými schopnostmi převyšoval většinu spolužáků. Dvě speciální pedagogická centra ve svých posudcích doporučila, aby žalobce a) učinil „pokus o integraci do menší třídy ZŠ s nutností IVP a se zajištěnou pedagogickou asistencí“, resp. aby byla zvažována „varianta individuální integrace do běžného typu školy“. Žalobkyně b) proto oslovila ředitelku ZŠ Milešovice, kam žalobce a) spádově patří, která žalobkyni zaslala dopis, v němž mj. poukázala na to, že malotřídní škola, jako je ZŠ Milešovice, nebude schopna úkoly spojené s integrací zvládnout. Dne 17. 1. 2012 žalobkyně b) zaslala písemnou žádost o integraci do ZŠ a MŠ Milešovice, která byla rozhodnutím ředitelky školy ze dne 19. 1. 2012 zamítnuta.

Dne 7. 6. 2012 podala žalobkyně b) novou žádost o přijetí žalobce a) ke vzdělávání v MŠ a ZŠ Milešovice. Ředitelka školy však dne 26. 6. 2012 opět rozhodla

o nepřijetí žalobce a) k integraci. Proti tomu podali žalobci odvolání. Do doby podání žaloby o odvolání nebylo rozhodnuto.

Dne 17. 5. 2012 podali žalobci žádost k rukám starosty obce Milešovice „o zajištění inkluzivního vzdělávání“ žalobce a), k níž se starosta nijak nevyjádřil. Vzhledem k tomu podala žalobkyně b) žádost o opatření proti nečinnosti vůči žalované ke Krajskému úřadu Jihomoravského kraje, který však přípisem ze dne 16. 7. 2012 sdělil, že není nadřízeným orgánem obce v oblasti rozhodování o vzdělání.

Žalobci poukazují na to, že je povinností žalované, aby zajistila pro žalobce a), který je jejím občanem, vzdělávání v kvalitě odpovídající požadavkům zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), jak obci stanoví § 178 odst. 1 tohoto zákona. Uvedené povinnosti přitom žalovaná nedostála. Žalobci poukazují na to, že si jsou vědomi, že zákon nestanovuje žalované povinnost o jejich žádosti vydat rozhodnutí, což je podmínkou žaloby na ochranu před nečinností. Podle žalobců se jedná o legislativní nedostatek. Poukazují na to, že nelze požadovat, aby se domáhali svého práva na vzdělání samostatnou správní žalobou vůči každé ze škol.

Žalobci tedy navrhují, aby soud vydal rozhodnutí, v němž stanoví povinnost zajistit žalobci a) „právo na vzdělání v inkluzivním prostředí“ a současně uloží žalované povinnost ukončit nezákonný stav spočívající v nezajištění práva na vzdělání. Konkrétně žalobci navrhují, aby soud rozhodl, že žalobce a) „má právo na dostupné a přístupné vzdělávání v inkluzivním prostředí“ a žalovaná má povinnost „ukončit nezákonný stav spočívající v nezajištění práva žalobce a) na vzdělání v inkluzivním prostředí“.

II. Posouzení přípustnosti

Předtím, než se soud mohl zabývat otázkami důvodnosti žaloby z uplatněných žalobních důvodů, musel vyřešit otázku přípustnosti žaloby.

Nejprve musel soud posoudit, zda je podaná žaloba žalobou na ochranu proti nečinnosti či na ochranu proti nezákonnému zásahu, event. zda obsahuje obě varianty právní ochrany, případně zda je třeba ji posoudit jako žalobu zcela jiného typu. Vyšel přitom z obsahu žaloby, neboť podání účastníků je třeba zásadně hodnotit z hlediska jejich obsahu, a to bez ohledu na to, jak jsou nazvána.

Přestože je uvedená žaloba označena jako žaloba na ochranu proti nečinnosti i proti nezákonnému zásahu, posoudil ji soud s ohledem na její obsah jako žalobu na ochranu před nezákonným zásahem.

Podle § 79 odst. 1 s. ř. s., který stanoví aktivní legitimaci k podání žaloby proti nečinnosti, je ten, kdo bezvýsledně vyčerpal prostředky, které procesní předpis platný pro řízení u správního orgánu stanoví k jeho ochraně proti nečinnosti správního

orgánu, oprávněn se žalobou domáhat, aby soud uložil správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení. Z uvedeného je zřejmé, že se žalobou na ochranu proti nečinnosti lze domáhat pouze vydání rozhodnutí ve věci nebo osvědčení. Samotní žalobci v žalobě přitom připouští, že žalované v dané věci žádný zákon neukládá povinnost vydat jakékoli rozhodnutí. Ostatně žalobci se ani vydání rozhodnutí nedomáhají (nic takového není uvedeno ani v návrhu petitu ani to neplyne z obsahu žaloby). Vzhledem k tomu není podaná žaloba po obsahové stránce žalobou na ochranu proti nečinnosti, přestože je tak nazvána.

Pokud jde o žalobu na ochranu proti nezákonnému zásahu, tak aktivní legitimace k podání této žaloby je stanovena v § 82 s. ř. s., který stanoví, že každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.

Z obsahu podané žaloby je zřejmé, že žalobci považují za nezákonný zásah přístup žalované obce, která nezajistila žalobci a) právo na vzdělání ve smyslu § 178 odst. 1 školského zákona, neboť ředitelka školy MŠ a ZŠ Milešovice žalobce a) nepřijala ke vzdělávání a žalovaná ani k žádosti žalobců nepodnikla žádné kroky, aby řádné vzdělávání žalobce a) zajistila. Z obsahu žaloby tedy lze shledat, že žalobci spatřují nezákonný zásah v tom, že žalobce a) nebyl přijat ke vzdělávání v MŠ a ZŠ Milešovice. Tohoto práva se žalobci domáhali jednak žádostí o přijetí k ředitelce MŠ a ZŠ Milešovice a poté, co byla tato žádost zamítnuta, též žádostí k žalované. Je přitom zřejmé, že pokud by ředitelka školy žalobce a) ke vzdělávání přijala, žalobci by porušení svých práv již nepociťovali. Podaná žaloba je tedy svým obsahem žalobou na ochranu před nezákonným zásahem.

Podle § 85 s. ř. s. je žaloba na ochranu před nezákonným zásahem nepřípustná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky; to neplatí v případě, domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný.

V daném případě soud právě nepřípustnost žaloby podle citovaného ustanovení shledal, neboť žalobci se ochrany svého práva (práva na zajištění řádného vzdělávání žalobce a/ podle § 178 odst. 1 školského zákona) mohou domáhat žalobou proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 s. ř. s.

Podle § 178 odst. 1 školského zákona je obec povinna zajistit podmínky pro plnění povinné školní docházky mj. dětí s místem trvalého pobytu na území obce. Obec zřizuje a zrušuje základní školu, nebo zajišťuje plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí.

Je třeba souhlasit se žalobci, že uvedené ustanovení ukládá obci povinnost zajistit pro děti s místem trvalého pobytu na jejím území podmínky pro povinnou školní docházku. Tuto povinnost obec splní buď tím, že zřídí základní školu, nebo tím,

že zajistí možnost vzdělávání ve škole zřízené jinou obcí nebo svazkem obcí. Je přitom zřejmé, že pokud obec základní školu zřídí, je třeba, aby se jednalo o základní školu s dostatečnou kapacitou, případně o více základních škol, tak, aby děti s místem trvalého pobytu na území obce měly skutečně vytvořeny podmínky pro plnění povinné školní docházky.

Z uvedeného je tedy zřejmé, že žalovaná obec svou povinnost zajistit řádné vzdělávání pro děti s místem trvalého pobytu na území obce, plní tak, že zřídila základní školu. Tam se také žalobce a) hlásil, nicméně jej ředitelka školy ke vzdělání nepřijala. Proti tomuto rozhodnutí ředitelky podali žalobci odvolání, o němž dosud nebylo rozhodnuto. Právě touto cestou je přitom podle názoru soudu třeba, aby se žalobci k zajištění ochrany svých práv ubírali, neboť rozhodnutím ředitelky o přijetí (případně nepřijetí) dítěte do školy se v daném případě materializuje shora zmíněná povinnost obce zajistit podmínky pro vzdělávání dětí s místem trvalého pobytu na území obce. Žalobci tedy budou nuceni vyčkat do doby, než bude rozhodnuto o jejich odvolání proti rozhodnutí ředitelky školy o nepřijetí žalobce a), a pokud i nadále budou mít za to, že došlo ke zkrácení jejich práv, budou oprávněni podat proti rozhodnutí o jejich odvolání žalobu podle § 65 s. ř. s. Touto žalobou přitom zajistí ochranu svých práv na řádné vzdělání žalobce a), neboť soud bude posuzovat, zda žalobce a) nebyl přijat ke vzdělávání ve škole zřízené žalovanou obcí po právu či nikoli. Právě v rámci této žaloby by také soud případně posuzoval, zda žalovaná obec neporušila svoji povinnost zakotvenou v § 178 odst. 1 školského zákona.

Z § 85 s. ř. s. je zřejmé, že žaloba na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením připadá úvahu toliko tehdy, nelze-li se ochrany domoci jiným způsobem (jiným institutem). Teprve v případě, kdy žádný jiný institut v úvahu nepřipadá, lze podat žalobu na ochranu před nezákonným zásahem. V daném případě mohou být práva žalobců saturována prostřednictvím žaloby podle § 65 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že se podanou žalobou nedomáhají pouze určení, že zásah byl nezákonný, nelze jinak, než jejich žalobu považovat za nepřípustnou.

Soud rovněž vážil, zda podanou žalobu nelze posoudit právě jako žalobu podle § 65 s. ř. s. a dospěl k závěru, že nikoli. I kdyby totiž z obsahu žaloby dovodil, že žalobci brojí proti rozhodnutí o nepřijetí žalobce ke vzdělávání v MŠ a ZŠ Milešovice, není splněna podmínka vyčerpání řádných opravných prostředků ve správním řízení (§ 5 s. ř. s.) a podaná žaloba by tak byla rovněž nepřípustná podle § 68 písm. a) s. ř. s. Žalobci sice podali proti rozhodnutí ředitelky školy odvolání, nicméně nevyčkali dokud odvolací orgán o odvolání nerozhodl. Vyčerpáním opravných prostředků se nerozumí totiž pouhé podání opravného prostředku, nýbrž také vyčkání výsledku odvolacího řízení (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 3. 2004, č.j. 3 Ads 58/2003-32, dostupný na www.nssoud.cz).

III. Závěr

Podaná žaloba je tedy nepřipustná. Vzhledem k tomu se nemohl soud žalobou zabývat věcně, ale musel ji odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. d), § 85 s. ř. s.

K obraně svých práv nechť žalobci využijí institut žaloby podle § 65 s. ř. s., kterou budou moci podat ve lhůtě podle § 72 s. ř. s. poté, co jim bude doručeno rozhodnutí o jejich odvolání. Soud se přitom neztotožnil se žalobci v tom, že by po nich nebylo možné požadovat, aby se domáhali svého práva na vzdělání žalobce a) samostatnou správní žalobou „vůči každé ze škol“, kam se žalobce a) přihlásil. Soud má naopak za to, že právě to je jediný možný postup, který k ochraně práv žalobců připadá v úvahu.

IV. Náklady

O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 3 s.ř.s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 4.10.2012

JUDr. David Raus, Ph.D., v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: Lucie Gazdová